

КОРЖ І. Ф.,

доктор юридичних наук,
старший науковий співробітник,
завідувач наукової лабораторії
(Науково-дослідний інститут
інформатики і права Національної
академії правових наук України)

УДК 342:351

ОСНОВНІ КРИТЕРІЇ ІНФОРМАЦІЇ – ПРЕДМЕТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВИ ЯК БЕЗПЕКОВОЇ

У статті досліджується питання основних критеріїв інформації як предмета інформаційної функції держави в сучасних умовах. Розкриваються та аналізуються основні властивості безпекової складової інформаційної функції держави, мета застосування та наслідки їх впливу на об'єкт направленості. Пропонуються методи і способи розпізнання та протидії їх негативному впливу, недопущення їх деструктивної дії на стан функціонування державних органів, життя суспільства і свідомість громадян.

Ключові слова: безпека, властивості, інформаційна зброя, критерій, недостовірність, пропаганда, функція.

В статье исследуется вопрос об основных критериях информации как предмета информационной функции государства в современных условиях. Раскрываются и анализируются основные свойства такой составляющей информационной функции государства, как безопасность, цель использования и последствия их воздействия на объект направленности. Предлагаются методы и способы распознавания и противодействия их негативному влиянию, недопущения их деструктивного воздействия на функционирование государственных органов, жизнь общества и сознание граждан.

Ключевые слова: безопасность, свойства, информационное оружие, критерий, достоверность, пропаганда, функция.

This article explores the basic criteria of information as a matter of information functions of the state in modern conditions. Disclosed and analyzes the main properties of this component of the information function of the state as security; purpose of use and the effects of their exposure to the object orientation. Offered the methods and ways to identify and counter their negative impact, preventing destructive their effects on the functioning of the state bodies, society and citizens' consciousness.

Key words: security, property, information weapons, criterion, not veracity, propaganda, function.

Вступ. Інформація, інформаційні відносини є невід'ємною складовою всіх процесів державного й суспільного життя. У наукових дослідженнях у галузі загальної теорії держави і права є достатньо положень, що стосуються функцій держави, однак для юридичної науки поняття інформаційної функції держави є відносно новим і мало вивченим.

Питанню функцій держави присвячені дослідження О. Скакун [1, с. 47–49], В. Погорілко [2, с. 313] та інших. Відповідний інтерес до цієї проблеми через призму забезпе-

чення інформаційної безпеки виявили такі науковці, як І. Арістова, В. Артемов, В. Богуш, В. Брижко, М. Гуцалюк, О. Довгань, Р. Калюжний, Б. Кормич, В. Крутов, Ю. Максименко, А. Марущак, О. Олійник, Г. Сашук, В. Сідак, О. Соснін, М. Стрельбицький, В. Харченко, В. Цимбалюк, М. Швець, О. Яременко й інші.

Особливу актуальність інформаційна функція набула сьогодні, коли у світі значно загострилося політичне та воєнне протистояння насамперед серед основних світових політичних гравців, між представниками різних напрямків цивілізаційного розвитку. Посилили зазначену актуальність і нинішні агресивні та провокаційні дії політичного режиму Російської Федерації проти України й інших країн, що вилилось у ведення воєнно-терористичних дій гібридного типу – відносно нового методу ведення воєнних дій. Значна роль у сучасному воєнному протистоянні відводиться інформації як зброї здійснення інформаційної війни та проведення інформаційних спецоперацій. Використовуються нові форми й методи, раніше не вживані механізми та способи. Окремі з них реально виходять за правові рамки міжнародного права, що робить дії їх суб'єктів особливо цинічними та зухвалими в умовах реальної дійсності. Інформація реально стала відповідним видом сучасної зброї, а інформаційно-безпекова функція держави – механізмом її застосування. Зазначене вимагає теоретико-правового переосмислення функціонального призначення держави у відповідних процесах нинішніх реалій, аналізу механізмів здійснення її функцій з метою їх удосконалення та приведення у відповідність до вимог сьогодення.

Постановка завдання. З огляду на зазначене метою статті є аналіз наявних сьогодні основних властивостей інформаційної функції як безпекової; виділення найбільш актуальних із них; напрацювання відповідних пропозицій щодо напрямів і методів їх розкриття з метою усунення явних і вірогідних ризиків і загроз державній безпеці; подальше вдосконалення теоретичних і правових засад згаданої функції, що сприятиме збагаченню правової доктрини такого поняття, як функція держави.

Результати дослідження. Будь-яка діяльність суспільства як сукупності людей, об'єднаних певними відносинами, зумовленими історично змінним способом виробництва матеріальних і духовних благ [3, с. 484], процеси життя суспільства відображаються за допомогою інформації. Інформація має різні форми подання. Частіше за все це екранна форма, друкований текст, документи, таблиці тощо.

Інформація як речовина й енергія є основою навколишнього світу (універсуму). Чим більш складною є організація системи, тим більше інформації акумулюється в цій системі. Зазвичай розглядаються фізичні моделі речовини й енергії, створеної людиною та людиною переданої інформації. Однак інформація як така існувала задовго до появи людини. Наприклад, на думку вчених, інформація, закодована в ДНК, з'явилася близько мільярда років тому [4].

У ранні та середні часи людської цивілізації дослідження інформації як окремої сутності не здійснювалося, оскільки для цього не було необхідності. Лише з появою радіо й телефонії фахівцями в цій галузі були усвідомлена потреба в зазначеному. Так, британський учений Хартлі потрактував інформацію як незалежну, абстрактну величину. Інша точка зору – перше пояснення цього поняття дали журналісти й філологи у 20–30-і роки ХХ століття: інформація як новини, повідомлення, своєрідний газетний жанр, за допомогою якого людина отримує різного роду відомості [4]. Як видно з наведеного, ці підходи відображають сутність інформації: кількісну і якісну (змістову).

Є різні підходи до визначення терміна «інформація». Не звертаючись до генезису визначення цього терміна, наведемо одне із сучасних його тлумачень: «Це відомості про які-небудь події, чинсь діяльність і т. ін.; повідомлення про щось» [5, с. 796].

Термін «інформація» тісно пов'язаний із терміном «інформаційна функція» держави, тобто основним напрямом внутрішньої й зовнішньої діяльності держави, в якій безпосередньо виражені і предметно конкретизовані як національні, так і приватні інтереси членів суспільства. Інформаційна функція поряд з іншими функціями держави нині стала важливим напрямом діяльності держави щодо виконання завдань і досягнення стратегічних цілей, що постають перед нею в цей історичний період.

Функція загалом є виразником такої властивості держави, як динаміка, тобто відповідної дії, «це – основні (головні) об'єктивно необхідні напрями та види внутрішньої та зовнішньої діяльності, спрямовані на реалізацію завдань для досягнення відповідної мети в конкретних формах, за допомогою властивих методів, які виражають суть, соціальне призначення держави, роль і місце в суспільстві на даному етапі розвитку» [6, с. 185]. Зазначене повністю стосується поняття «інформаційна функція» держави, механізми дії якої регулюються нормами законодавства держави, тобто вони становлять правову базу здійснення цієї функції.

Зазначимо, що інформаційна діяльність держави щодо здійснення відповідних завдань опосередковує її інформаційну функцію, яка має комплексний характер. Відповідно до чинного законодавства, яке, на наше переконання, нині не є досконалим, зазначена функція обмежується лише такими напрямками: забезпечення доступу кожного до інформації; забезпечення рівних можливостей до створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації; створення умов для формування в Україні інформаційного суспільства; забезпечення відкритості й прозорості діяльності суб'єктів владних повноважень; створення інформаційних систем і мереж інформації, розвиток електронного урядування; постійне оновлення, збагачення та зберігання національних інформаційних ресурсів; забезпечення інформаційної безпеки України; сприяння міжнародній співпраці в інформаційній сфері та входженню України до світового інформаційного простору [7].

Наукові дослідження в цій сфері свідчать, що забезпечення реалізації державної політики в інформаційній сфері через здійснення інформаційної функції провадять державні органи відповідної компетенції:

– загальної (Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Конституційний Суд України, міністерства, інші центральні й місцеві органи державної виконавчої влади, органи судової влади);

– спеціальної (Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, Національна рада України з питань захисту суспільної моралі, Рада Національної безпеки і оборони України);

– спеціалізованої (Міністерство інформаційної політики України, Міністерство транспорту та зв'язку України, Служба безпеки України, Державний комітет архівів, Державний комітет статистики, Державний комітет телебачення і радіомовлення України, Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України тощо).

Крім того, і це розкривається в спеціальній літературі, здійснюються також пошуки класифікації органів державного управління інформаційною сферою. Не вдаючись до конкретного аналізу наявних підходів, наведемо деякі з них. Зокрема, залежно від конкретного виду інформаційних відносин, на які здійснюється управлінський вплив, державні органи діляться так:

– органи, які здійснюють загальне управління інформаційною сферою й реалізують державну інформаційну політику (Міністерство інформаційної політики України; Державний комітет телебачення і радіомовлення України);

– органи, що формують і забезпечують реалізацію державної мовної політики у сфері захисту суспільної моралі (Міністерство культури);

– органи, які здійснюють управління в галузі одержання і зберігання інформації (Державна архівна служба, Державна служба статистики);

– органи, що здійснюють моніторинг та аналіз окремих видів інформації (Державна служба фінансового моніторингу) [8].

У загальній інформаційній функції держави можна виділити таку її невід'ємну складову, як інформаційно-безпекову. Під інформаційно-безпековою складовою інформаційної функції розуміється напрям і сторона діяльності держави, що виражає її сутність і соціальне призначення щодо забезпечення безпеки держави (організація та забезпечення системи отримання, використання, розповсюдження і зберігання інформації, пов'язаної із забезпеченням безпеки держави). Інформаційно-безпекова функція держави є комбінованою – вну-

трішно- й зовнішньо направленою, оскільки сучасні інформаційно-комунікаційні технології та інформаційні засоби мають багатовекторне застосування в суспільстві, а завдання, які вирішує держава, виходять за межі однієї сфери чи напряму суспільної діяльності. Тобто нині вбачається тенденція до інтернаціоналізації функцій, їх тісної взаємодії із зовнішнім середовищем, взаємозв'язку внутрішньої й зовнішньої політики держави. Ця тенденція пояснюється тим, що кожна держава не існує ізольовано від інших, інтереси держави часто перехрещуються з інтересами інших держав і потребують узгодженості із загальними інтересами світового співтовариства [9, с. 101–102].

Вплив згаданих функцій на ціннісні пріоритети людей, на формування в них ціннісної орієнтації, що надалі виявляється в практичних діях, зайнятті відповідної ідеологічної, політичної чи морально-етичної життєвої позиції, дуже значний. У сучасних умовах інформаційний вплив активно використовується спеціальними службами та відповідними інституціями держав у їх прагненнях досягнути відповідних цілей, виконати відповідні завдання. Здійснювані ними спеціальні інформаційні операції та інформаційні війни проти інших держав – наочне свідчення того, що інформація з інформаційного продукту перетворилася в ефективну інформаційну зброю. Підтвердженням зазначеного є історичні приклади ведення інформаційної війни пропагандистськими службами нацистської Німеччини (так звана геббельсівська пропаганда про зарахування німців до вищої раси й необхідність дотримання чистоти арійської раси); період холодної війни в протистоянні колишнього СРСР і євроатлантичної коаліції (про велику перспективу ідеології комунізму, про безперспективність існування та загинання капіталізму); нинішні так звані гібридні спецоперації Російської Федерації проти України (поширення неонацистської ідеології так званого «руського міра» із запереченням, крім російського народу, права на існування українського, білоруського та інших народів; зі створенням слов'янського державного утворення, в якому не буде місця іншим народам; цинічною брехнею й заперечуванням беззаперечних фактів здійснення агресії) тощо.

У процесі здійснення інформаційно-безпекової функції, залежно від інформаційної техніки, яка застосовується, можна виділити декілька засобів інформаційно-психологічного впливу:

- усний вплив, у тому числі із застосуванням акустичних засобів підсилення голосу та шумових ефектів;
- вплив, пов'язаний із застосуванням друкованої продукції;
- вплив із застосуванням телебачення і радіозв'язку;
- вплив, пов'язаний із застосуванням комп'ютерних технологій та Інтернету.

Інформація, яка отримується чи використовується в процесі здійснення інформаційно-безпекової функції держави, за критеріями її оцінювання певним чином відрізняється від інформації, яка має загальний характер. Поряд із ознаками, які притаманні будь-якій інформації, в інформації, якою оперують в інтересах безпеки держави, можна виділити спеціальні ознаки. Так, інформацію можна розглядати в декількох аспектах: прагматичному, семантичному й синтаксичному. Прагматичний аспект інформації пов'язаний із її цінністю, корисливістю використання для вироблення оптимального рішення у сфері національної безпеки. Семантичний аспект полягає у вивченні смислового змісту інформації, визначенні внутрішніх зв'язків її складових, що дає змогу визначити її як достовірну та корисну. Синтаксичний аспект полягає в здійсненні установки параметрів інформаційних потоків, у розгляді форми подання інформації, її носіїв і способів кодування залежно від змісту і її важливості. Зазначене пов'язано насамперед із використанням комплексу технічних засобів і є основою технології її обробки.

Використанню інформації передують її первинна оцінка з метою визначення її релевантності завданням забезпечення національної безпеки, тобто мірі відповідності результатів пошуку та отримання інформації вимогам, визначеним у пошукових завданнях, або, іншими словами, мірі наявного зв'язку інформації та проблеми. Якщо інформація отримується з метою використання її в питанні забезпечення національної безпеки (розвідувальна, опе-

ративна, контррозвідувальна тощо інформація), то критерії її оцінювання мають відповідати загальним властивостям, які повинна мати будь-яка інформація, таким як об'єктивність; достовірність; актуальність (своєчасність); повнота; корисність; точність; цінність; зрозумілість; доступність; стислість тощо.

При цьому інформація спочатку оцінюється з погляду релевантності, за умови її відповідності – з погляду достовірності. Після цього інформація оцінюється з погляду актуальності. І лише після визнання її актуальності інформація оцінюється за іншими критеріями. Хоча на практиці, залежно від завдання, змінюється важливість тієї чи іншої властивості інформації, об'єднуються відповідні властивості в один комплексний параметр.

У сучасних умовах ведення гібридної війни інформація як вид зброї має певні відмінності від звичної інформації як продукту (товару). Наприклад, якщо здобута зовні інформація з метою її використання в інтересах національної безпеки має відповідати зазначеним звичній інформації властивостям, то інформація, яка направлена проти противника, для населення інших країн і навіть для населення своєї держави, повинна мати дещо інші властивості. Насамперед це стосується таких властивостей, як об'єктивність і достовірність. У цьому випадку інформація має бути максимально подібно-об'єктивною (фактично необ'єктивною) і подібно-достовірною (фактично недостовірною), хоча в окремих випадках не виключається її повна об'єктивність і достовірність. Зазначене пов'язано з тим, що така інформація направлена:

– на противника та зарубіжне суспільство – введення їх в оману і тим самим отримання відповідних іміджевих, безпекових, воєнних, економічних, інформаційних тощо преференцій і переваг, тим самим створення відповідних засадничих умов для досягнення стратегічної чи тактичної безпекової мети. Прикладом може слугувати інформаційна експансія та інформаційні спецоперації Російської Федерації щодо України і світового співтовариства;

– на своє суспільство – спеціальна інформаційна обробка населення для отримання політичної й ідеологічної підтримки влади, відповідних дій держави як усередині, так і за кордоном. Прикладом може слугувати інформаційна діяльність нинішнього політичного режиму Російської Федерації, про що свідчать факти підтримки населення дій політичного режиму, які зазначені як у міжнародних мас-медіа, так і в офіційних документах міжнародних організацій і держав.

Для досягнення згаданого використовуються такі специфічні методи:

– маніпулювання, тобто спосіб психологічної дії, націлений на зміну світогляду та орієнтації (ідеологічної, політичної, морально-етичної, теологічної тощо) людей, яка здійснюється приховано, непомітно для них. Як показують нинішні реалії, так досягається швидка зміна життєвих установок. Водночас установлено, що чим більше інформованими є люди, маючи незалежні та альтернативні джерела інформації, тим важче досягнути результатів маніпуляції ними. Однак допоки обман розкриється, гострота ситуації спадає, а процес набуває незворотного характеру;

– розпускання чуток, тобто поширення специфічного виду інформації, як правило, неправдивої, завданням поширення якої є досягти належного для розповсюджувача впливу на громадську свідомість. Цим можна добитися певної недовіри населення до дій влади, вироблення в нього відчуття безвиході, апатії, пасивності, страху, невіри тощо;

– поширення міфів, тобто інформації, яка пояснює походження тих чи інших явищ на основі вигаданих подій. Таким прикладом може слугувати напрацьовані імперськими істориками на замовлення російського царизму міфи про триєдиний народ (руський народ, який складається з великоросів, малоросів і білоросів), про єдину історичну державу східних слов'ян (росіян, українців і білоросів). Тим самим неонацистська ідеологія «руського міра» підкріплюється нібито науковими історичними фактами.

Крім зазначеного вище, в нинішніх умовах широко застосовується така властивість інформації, як її неповнота (перекрученість) або часткова правдивість. Окрім досягнення безпекових цілей держави, така інформація спрямована на те, щоб ускладнити керівництву держави, на яку направлена така інформація, прийняття правильного рішення чи розуміння об'єктивності ситуації, що складається чи склалася в тому чи іншому регіоні.

Загалом зазначені дії називаються дезінформацією, для чого застосовуються такі прийоми: тенденційний (упереджений, необ'єктивний) підбір (викладення) фактів; приховування фактів; порушення логічних чи часових зв'язків; подання достовірної інформації в такій формі чи контексті, щоб вона сприймалася як дезінформація; коротке викладення важливої інформації на фоні даних, що відволікають увагу; використання у викладенні багатозначних слів, які можна трактувати по-різному; замовчування ключових деталей тощо.

Державній владі та суспільству важливо уміти розпізнавати наведені негативні ознаки інформації, яка застосовується як інформаційна зброя. Тому для виявлення недостовірності чи дезінформації насамперед необхідно таке:

- уміти чітко розділяти реальні факти й думки (судження) про події, щодо яких поширюється (розповсюджується) відповідна інформація;
- проаналізувати й уявити, чи суб'єкт може мати прямий доступ до інформації, яку поширює (розповсюджує);
- знати й ураховувати реальне ставлення суб'єкта поширення (розповсюдження) інформації до подій (об'єкта);
- знати й ураховувати особисті характеристики суб'єкта поширення (розповсюдження) інформації: зацікавленість; схильність до перебільшення чи спотворення фактів; залежність від обставин, що пов'язані з подіями (фактами);
- уважати на те, що найлегше сприймається інформація, яка бажана для суб'єктів сприйняття.

Окрім зазначеного, відповідно до установленої практики, корисним буде також здійснення аналізу отриманої інформації шляхом фіксації додаткових атрибутів інформації: хто чи що є першоджерелом інформації, тобто що є абсолютним джерелом інформації; суб'єкт розголошення та поширення інформації (автор, джерело); коли вперше була розголошена інформація; чи є затримка її розголошення з часу події, що відбулася; статус публікації – редакційна чи кимось проплачена, першоджерело чи передрукована (ким?); у чиїх інтересах відбувається поширення інформації, а кому це не вигідно; наявність однотипних публікацій з інших джерел.

Поряд із наведеним корисним буде аналіз коментарів поширюваної інформації, а саме: інші висловлювання чи публікації того ж джерела (автор, видавництво); наявність співавторів та опонентів інформації в інших виступах; інші публікації в цих мас-медіа на ці чи близькі теми (автори, мета, зміст, оцінка тощо); відношення автора і джерела до цієї теми; наявність публікацій за метою, змістом, призначенням (ЗМІ, автори); наявність реакції на публікацію та їх джерела, зміст (коментарі, критика тощо); історія об'єктивності джерела щодо цієї проблеми; афілійованість джерела інформації [10].

Нині зазначені вище критерії набули надзвичайно високої актуальності в протистоянні військово-політичних опонентів сучасного міжнародно-правового політикуму (суб'єктів міжнародного права). Сьогодні сила впливу інформації настільки зросла, що може легко зруйнувати об'єкт, на який вона спрямована. Такий її критерій, як неправдивість, уведено в ранг війни. Страх і невпевненість у завтрашньому дні нагнітаються через засоби масової інформації й мережу Інтернет. Пересічному громадянину важко відрізнити правду від брехні. В угоду вузькокорпоративних інтересів певних держав проливається кров окремих народів, цілком заможні суспільства стають бідними, влада хиткою, а цілі держави перебувають на грані розпаду. Міжнародні безпекові механізми, включаючи правові, фактично втратили своє природне призначення й можливості. Принцип «розділяй і володарюй» отримав друге дихання.

Прикладом проведення інформаційних спецоперацій і ведення інформаційної війни слугує ситуація, пов'язана з агресією Російської Федерації проти України – дії політичного режиму цієї держави щодо колись братського українського народу з метою досягнення своїх неоімперських цілей. Необхідно зазначити, що російський режим активно використовує пропагандистський досвід нацистської Німеччини, про що опосередковано підтвердив В. Путін, висловлюючи на зустрічі з представниками єврейського етносу в 2014 році в Москві

таке: «Геббельс говорив, чим неймовірніша брехня, тим швидше в неї повірять. І він досягав свого. Він був талановитою людиною» [11]. На підтвердження використання майстерності Й. Геббельса у своїй практичній діяльності можна навести висловлювання В. Путіна щодо анексії Криму та збройної агресії на сході України на Східному економічному форумі у вересні цього року у Владивостоці: «Українське питання виникло не з нашої вини – не ми підтримали державний антиконституційний переворот на Україні й ми не провокували реакції частини населення на ці дії»; «Народ Криму рішення прийняв, проголосував. Питання історично закрито, повернення до попередньої системи не існує взагалі ніякого. Крим захотів бути в складі Російської Федерації, а Донецьк і Луганськ почали протистояти режиму, який відразу після перевороту хотів утвердити свою владу на цих територіях» [12].

Наведемо висловлювання ще одного з кумирів вождя сусідньої держави, оскільки використовуються аналогічні методи і способи ведення воєнних дій. За словами А. Гітлера, «... ще до того як армії почнуть воєнні дії, противник буде психологічно роззброєний пропагандою. Вона подібна артпідготовці перед фронтальною атакою піхоти в позиційній війні. Ворожий народ необхідно деморалізувати, підвести до порогу капітуляції й лише після цього починати збройну боротьбу» [13].

Висновки. Підсумовуючи висловлене вище, зазначимо, що особливістю сучасного етапу розвитку суспільства є значне зростання ролі інформаційної сфери. Інформаційна сфера, будучи системоутворювальним фактором життя людей, одночасно є фактором активного впливу на стан політичної, економічної, оборонної, екологічної тощо складових безпеки держав.

Інформаційна функція разом із її інформаційно-безпековою складовою є однією з основних функцій держави, оскільки стосується діяльності держави загалом, яка виконується органами державного управління. Значення її інформаційно-безпекової складової в забезпеченні досягнення державою відповідних цілей і своєї безпеки значно підвищилось. Тому знання органами державної влади, суспільством і громадянами держави основних властивостей інформаційно-безпекової складової інформаційної функції держави в умовах становлення інформаційного суспільства та ведення інформаційних війн, уміння розпізнавати деструктивні методи, способи й механізми інформаційної зброї та уміло протидіяти їм – невідкладна вимога сьогодення й запорука подальшого розвитку будь-якої держави.

Оскільки сучасні інформаційно-комунікаційні технології привносять у суспільне життя все нові й нові властивості інформації, подальше їх наукове дослідження та знання їх властивостей має значну перспективу.

Список використаних джерел:

1. Скакун О.Ф. Теорія держави і права : [підручник] / О.Ф. Скакун ; пер. з рос. – Х. : Консум, 2001. – 656 с.
2. Юридична енциклопедія : в 6 т. / ред. кол.: Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. – К. : Видавництво «Українська енциклопедія» імені М.П. Бажана, 1998–2004. – Т. 6. – 2004. – 768 с.
3. Новий тлумачний словник української мови : у 3 т. / укладачі: В. Яременко, О. Сліпушко. – К. : АКОНІТ, 2005. – Т. 3. – 2005. – 864 с.
4. Поняття інформації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/1376112053907/informatika/ponyattya_informatsiya.
5. Новий тлумачний словник української мови : у 3 т. / укладачі: В. Яременко, О. Сліпушко. – К. : АКОНІТ, 2005. – Т. 1. – 2005. – 928 с.
6. Наливайко Л.Р. Поняття та основні ознаки функцій держави / Л.Р. Наливайко // Правова держава. – К. : Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2005. – Вип. 16. – С. 177–191.
7. Про інформацію : Закон України від 2 жовтня 1992 року // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 48. – Ст. 650.
8. Інформаційна функція держави: конституційні та інституційні аспекти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bo0k.net/index.php?p=achapter&bid=750&chapter=1>.

9. Морозова Л.А. Влияние глобализации на функции государства / Л.А. Морозова // Государство и право. – 2006. – № 6. – С. 101–107.

10. Критерии оценки информации (важность, точность, значимость) [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://police-russia.com/showthread.php?t=44683>.

11. Путин: «Геббельс был талантливый человек» [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.youtube.com/watch?v=zLEOIA5O8aw>.

12. Путин сожалеет, что отношения РФ – США находятся в замороженном состоянии [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://tass.ru/politika/3589805>.

13. Информационная война [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.modernarmy.ru/article/282/informacionnaya-voina>.

ЛИСЬКОВ М. О.,
кандидат юридичних наук,
докторант кафедри
адміністративного права і процесу
(Національна академія
внутрішніх справ)

УДК 342.9

РОЗВИТОК ЛОТЕРЕЙНОЇ СФЕРИ У ХІХ–ХХ СТ.

У статті розкрито генезис розвитку лотерейної сфери у ХІХ–ХХ ст. Запропоновано розвиток лотерейної сфери у ХІХ–ХХ ст. поділити на періоди: «абсолютна монархія» (діяв із середини ХІХ ст. по 20 рр. ХХ ст.); «радянський період» розвитку лотерейної сфери, який продовжувався від 20 рр. ХХ ст. по 90 рр. ХХ ст.

Ключові слова: лотерея, господарська діяльність, ліцензія, міжнародний досвід, житлова лотерея.

В статье раскрыт генезис развития лотерейной сферы в ХІХ–ХХ вв. Предложено развитие лотерейной сферы в ХІХ–ХХ вв. разделить на периоды: «абсолютная монархия» (действовал со середины ХІХ в. по 20 гг. ХХ в.); «советский период» развития лотерейной сферы, который продолжался с 20 гг. ХХ в. по 90 гг. ХХ в.

Ключевые слова: лотерея, хозяйственная деятельность, лицензия, международный опыт, жилищная лотерея.

In this scientific article the genesis of lottery sphere in ХІХ–ХХ centuries. A lottery development sphere in ХІХ–ХХ centuries. divided by the period of “absolute monarchy”, he acted in the mid-nineteenth century. in '20 the twentieth century. and “Soviet period” of lottery sector, which went from 20 th century. 90 years of the twentieth century.

Key words: lottery, economic activity, license, international experience, housing lottery.

